

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 12. avgusta 2024. godine
Br. ref.: RK 2509/24

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI250/23

Podnosilac

“IPKO Telecommunications D.O.O.“

Ocena ustavnosti
presude [Rev.br.538/2020] od 14.marta 2022. godine
Vrhovnog suda Kosova

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija
Nexhmi Rexhepi, sudija
Enver Peci, sudija i
Jeton Bytyqi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnela kompanija “IPKO Telecommunications D.O.O.“ (u daljem tekstu: podnosilac zahteva). Podnosioca zahteva pred sudom zastupa Isamedin Dedinca, advokat iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava ustavnost presude [Rev.br.538/2020] Vrhovnog suda Kosova (u daljem tekstu: Vrhovni sud) od 14.marta 2022. godine, u vezi sa presudom [Ac.br.3369/2016] Apelacionog suda Kosova (u daljem tekstu (Apelacioni sud) od 21.februara 2020.godine i presudom [C.br.325/2014], Osnovnog suda u Prištini (u daljem tekstu: Osnovni sud), od 18.maja 2016.godine.
3. Osporena presuda [Rev.br.538/2020] Vrhovnog suda uručena je podnosiocu zahteva 8. avgusta 2023. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, kojim su navodno povređena osnovna prava i slobode podnosioca zahteva zagarantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na stavu 4 člana 21. [Opšta načela], stavovima 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. [Procesuiranje podnesaka], i 47. [Individualni zahtevi] Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 25 [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovník).

Postupak pred Sudom

6. Dana 3. novembra 2023. godine, podnosilac je podneo svoj zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
7. Dana 8. novembra 2023. godine, predsednica Suda je odlukom [br. GJR. KI250/23] imenovala sudiju Bajrama Ljatifića za sudiju izvestioca, a odlukom [br. KSH. KI250/23] Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Selvete Gërxhaliu-Krasniqi (predsedavajuća), Nexhmi Rexhepi i Enver Peci, članovi.
8. Dana 20. novembra 2023. godine, Sud je: **(i)** obavestio podnosioca o registraciji zahteva; **(ii)** poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu i **(iii)** tražio od Osnovnog suda dodatne informacije u vezi sa datumom kada je podnosilac zahteva primio presudu [Rev.br.538/2020] Vrhovnog suda od 14. marta 2023. godine.
9. Dana 23. novembra 2023. godine, Sud je primio dopis od Osnovnog suda u vezi sa zahtevom Suda, kojim se potvrđuje da je osporena presuda Vrhovnog suda uručena zastupniku podnosioca 8.septembra 2023.godine.
10. Dana 11. marta 2024. godine, sudija Jeton Bytyqi je položio zakletvu pred Predsednicom Republike Kosovo, pri čemu je počeo njegov mandat u Sudu.
11. Dana 17.jula 2024. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznelo preporuku Sudu da proglasi zahtev neprihvatljivim za razmatranje.

Pregled činjenica u slučaju

12. Na osnovu spisa predmeta, Sud nalazi da se suština sudskog postupka pred redovnim sudovima odnosila na parnični sudski postupak koji je pokrenulo lice R.I., protiv svog poslodavca, odnosno podnosioca zahteva. Konkretnije, lice R.I., je imalo zasnovan radni odnos sa podnosiocem zahteva, koji je podnosilac zahteva raskinuo shodno članu 11.4 Osnovnog zakona o radu, navodeći kao osnov „*ne ispunjavanje radnih obaveze koje su definisane ugovorom o radu*“. Protiv ove odluke podnosioca zahteva, lice R.I., je podnelo žalbu Žalbenom panelu poslodavca, u kojoj je tražilo da se odluka disciplinske komisije o prestanku radnog odnosa podnosioca poništi. Žalbeni panel poslodavca je doneo odluku [br.596] kojom je odbio kao neosnovanu žalbu lica R.I.
13. Imajući to u vidu, lice R.I., je podnela tužbu Opštinskom sudu u Prištini, u kojoj je tražilo da se tužba usvoji kao osnovana, da se odbije kao nezakonita odluka Žalbenog panela [br.596], o izricanju disciplinske mere o prestanku radnog odnosa.
14. Dana 23.oktobra.2009. godine, Opštinski sud je doneo presudu [C.I.br.694/2009], kojom je u tački I. Usvojio kao osnovan tužbeni zahtev lica R.I., u tački II. poništio je kao nezakonitu odluku Žalbenog panela [br.56], u tački III. naložio je tuženoj (podnosiocu zahteva) da vrati tužilju (podnosioca zahteva) „*na rad i radnu dužnost - agenta za sprečavanje prevara u kancelariji za podršku 2, ili na drugim poslovima koji pripadaju njenom stručnom usavršavanju, sa svim pravima iz osnova rada, od dana prestanka radnog odnosa, odnosno od 19.02.2009. godine do dana prestanka ugovora o radu tužilje, odnosno do 30.09.2011. godine, po ugovoru o radu pn. od 09.10.2008. godine, sve to u roku od 7 dana, od dana pravosnažnosti ove presude, a pod pretnjom prinudnog izvršenja.*“
15. U presudi [C.I.br.694/2009], Opštinski sud je *inter alia* naveo: „... sud smatra da je odluka panela kao drugo stepenog organa, u ovoj okolnosti, neumesna, i u direktnoj suprotnosti sa odlukom disciplinske komisije kao prvo stepenog organa, ističući da ni obrazloženje disciplinske komisije u gore opisanim okolnostima ne važi, odnosno da se priloženi medicinski dokaz ne može odbaciti pod izgovorom da je sumnjiv i da ne deluje autentično, a da se prethodno ne proveri kod institucije koja ih je izdala.

S tim u vezi, sud je posebno cenio ugovor o radu od 09.10.2008. godine, u kome je, između ostalog, u odredbi člana 14. stav 1. opisano da je po isteku 6 /šest/ meseci radnog odnosa, zaposleni ima pravo na 6/šest dana plaćenog odmora bez lekarske potvrde, što znači da čak i u situaciji kada je tužilja stvarno bila bolesna, jednostavno nije postojala obaveza da se tuženoj dostavi lekarski dokaz kao opravdanje za izvršeni izostanak.“
16. Podnosilac zahteva je uložio žalbu Okružnom sudu, na presudu [C.I.br.694/2009], Opštinskog suda navodeći pogrešnu i nepotpunu proveru činjeničnog stanja i pogrešnu primenu materijalnog prava.
17. Dana 18.novembra 2014.godine, Apelacioni sud je doneo rešenje [AC.br.1540/2012], kojim je usvojio žalbu podnosioca zahteva kao osnovanu, pri tome poništavajući presudu [C1.br.694/2009] Opštinskog suda, i vraćajući predmet na ponovno odlučivanje.
18. U obrazloženju rešenja [AC.br.1540/2012], Apelacioni sud je *inter alia* naveo:

„... zaključak prvo stepenog suda, ovaj sud za sada ne može prihvatiti kao ispravan jer je pobijana presuda uvrštena u bitne povrede odredaba parničnog postupka iz člana 182.2 n) Zakona o parničkom postupku a to se sastoji u činjenici da je izreka presude

u suprotnosti sa dokazima pronađenim u spisima predmeta i to zbog činjenice da je u odredbi člana 11.4 a) i b) vrlo jasno definisano kada se radni odnos može prekinuti i odredbom člana 11.4 Osnovnog zakona o radu predviđeno je da ugovor o radu prestaje zbog nezadovoljavajućeg obavljanja radnih obaveza i to: pod zbog neopravdanog odsustva sa posla i pod zbog ponovljenih grešaka koje kao takve nisu dovoljno da opravda otkaz, ali svojom učestalošću i težinom remete normalno odvijanje radnog odnosa, oslanjajući se na ovu zakonsku odredbu i na dokaze koji se nalaze u spisima predmeta, proizilazi da sud nije cenio dokaze koji se nalaze u spisima predmeta, kao što je službeno obaveštenje o nepoštovanju radnog vremena od 17.11.2008. godine upućeno tužilji, gde se od nje traži da poštuje radno vreme do 17:00 časova, a da joj se ne dozvoli da izlazi 15. ili 20 minuta ranije već u 17.00 časova...”

19. Dana 18.maja 2016.godine, Osnovni sud je u ponovljenom postupku po rešenju Apelacionog suda doneo presudu [C.br.325/2014], kojom je;

u tački **I.** Usvojio kao osnovan tužbeni zahtev lica R.I.,

u tački **II.** poništio je kao nezakonita odluka Žalbenog panela [br.56],

u tački **III.** naložio je tuženoj (podnosiocu zahteva) da vrati tužilju na rad i radnu dužnost - agenta za sprečavanje prevara u kancelariji za podršku, ili na drugim poslovima koji pripadaju njenom stručnom usavršavanju, sa svim pravima iz osnova rada, od dana prestanka radnog odnosa, odnosno od 19.02.2009. godine do dana prestanka ugovora o radu tužilje, odnosno do 30.09.2011. godine, po ugovoru o radu.

20. U obrazloženju presude [C.br.325/2014], Osnovni sud je *in te alia* naveo,

„Odredbom člana 11.2 Osnovnog zakona na Kosovu postoje slučajevi kada poslodavac može zaposlenom da otkáže ugovor o radu, a među njima, u odredbi člana 11.4 (a) i neopravdano odsustvovanje sa posla, a u tački (b)) ponovljene greške, koje nisu dovoljni da opravdaju otkaz, ali one svojom učestalošću i težinom remete normalan tok radnog odnosa, kojih radnji od strane tužilje u predmetu konkretno nije bilo, jer tužilja je sve izostanke sa rada pravdala relevantnim medicinskim dokazima. Konačno, pravo na zdravlje je jedno od osnovnih prava radnika tokom radnog odnosa, a zdravstveno stanje zavisi od prirode svakog pojedinca i na njega ne može direktno uticati nijedan radnik.

„Shodno tome Neosnovani su navodi tužene u odluku žalbenog panela donetom u postupku za razmatranje žalbe tužilje, gde se navodi da dokazi koji su dati kao opravdanje izostanka tužilje dana 16.01.2009. godine nisu ni ocenjeni, iz razloga da ih je tužilja donela sa zakašnjenjem većim od 30 dana, iz razloga što tužilja nije bila u mogućnosti da iznese ove dokaze, u situaciji da se prvog dana javljanja na posao, nakon okončanje podneska za bolovanje...”

21. Protiv presude Osnovnog suda punomoćnik podnosioca zahteva je podneo žalbu zbog bitnih povreda odredaba ZPP, pogrešne i nepotpune provere činjeničnog stanja i pogrešne primene materijalnog prava.
22. Dana 21.februara 2020.godine, Apelacioni sud je doneo presudu [Ac.nr.3369/16], gde u tački **I.** izreke stoji;

„**ODBIJA SE** kao delimično neosnovana žalba punomoćnika tužene i **POTVRĐUJE SE** presuda Osnovnog suda u Prištini, broj C.br.325/ 2014 u tački I, II izreke i delimično tačke III izreke u pogledu dela tužbenog zahteva kojim je tužena prinuđena da tužilji prizna sva prava iz radnog odnosa,

U tački **II.** izreke stoji;

“Uz delimično usvajanje kao osnovane žalbe punomoćnika tužene, PREINAČUJE SE žalbena presuda Osnovnog suda u Prištini, broj C.br.325/2014, u tački III (tri) izreke, u delu tužbenog zahteva kojim je tužena prinuđena da tužilju vrati na rad i radnu dužnost - agenta za sprečavanje prevara u pomoćnoj kancelariji 2 ili na drugim poslovima koji pripadaju njenom stručnom usavršavanju, tako da se za ovaj deo sudi: ODBIJA SE deo kao neosnovan tužbeni zahtev tužilje da je vrati na rad i radnu dužnost – agenta za sprečavanje prevara u kancelariji za podršku 2 ili na drugim poslovima koji pripadaju njenom stručnom usavršavanju.“

23. U obrazloženju presude [Ac.nr.3369/16], Apelacioni sud je *in te alia* naveo:

„Navode tužene, Apelacioni sud nije prihvatio kao osnovane žalbene navode o činjeničnom stanju utvrđenom od strane prvo stepenog suda, budući da je prvo stepeni sud u postupku dokazivanja kvaliteta dokaza izvršio sve dokaze sa kojim su dokazane odlučne činjenice slučaja u redovnom sudskom procesu.

Što se tiče preinačenog dela kao u tački II (dva) izreke ove presude, prvo stepeni sud je pogrešno primenio materijalno pravo, kada je našao da je deo tužbenog zahteva tužilje za vraćanje na rad osnovan jer je odredbom iz člana 11.1 tačka d) Osnovnog zakona o radu na Kosovu, Uredba UNMIK-a br.2001/27 od 8. oktobra 2001. godine izričito predviđa da „Ugovor o radu prestaje istekom trajanja radnog odnosa“.

U konkretnom slučaju, imajući u vidu činjenicu da je ugovor o radu od 09.10.2008. godine zaključen između tužilje i tužene zaključen na određeno vreme i to za period od 01.10.2008. godine do 30.09.2011. godine, dakle, sa istekom godine, tužilji je prestao i radni odnos, a radni odnos zaključen na određeno vreme stvara prava i obaveze za ugovorne strane za vreme trajanja ugovora o radu i da po isteku ugovora o radu, prestaju prava i obaveze u odnosu na ugovorne strane, izgleda da je prvo stepeni sud pogrešno usvojio ovaj deo tužbenog zahteva tužilje kao osnovan. Stoga je ocena Apelacionog suda da tužbeni zahtev tužilje za vraćanje na rad iz gore navedenih razloga treba odbiti“

24. Protiv presude Apelacionog suda tužena je u zakonskom roku izjavila reviziju Vrhovnom sudu, navodeći povreda odredaba ZPP, i pogrešnu primenu materijalnog prava, sa predlogom da se presuda drugostepenog suda poništi i odbije tužbeni zahtev kao neosnovan.
25. Dana 14.marta 2022.godine, Vrhovni sud je doneo presudu [Rev.br.538/2020], u čijoj izreci stoji:

I. ODBIJA SE kao delimično neosnovana Revizija tužene protiv presude Apelacionog suda broj Ac.br.3369/16 od 21.02.2020. godine u tački I (jedan) izreke u vezi sa rešenjem iz tačke I i II izreke presude Osnovnog suda u Prištini, broj C.br.325/14, od 15.08.2016. godine.

II. USVAJA SE kao delimično osnovana revizija tužene, **PONIŠTAVA SE** presuda Apelacionog suda broj Ac.br.3369/16 od 21.02.2020. godine u tačkama I (jedan) i III izreke u delu odlučivanja kao u tački III i IV izreke presude Osnovnog suda u Prištini broj C.br.325/14 od 15.08.2016. godine, u delu gde je odlučeno da se tužilji priznaju sva prava iz radnog odnosa kao i troškovi postupka, predmet se u ovim delovima se vraća prvo stepenom sudu na ponovno suđenje i ponovno odlučivanje.

III. Ostaje ne razmatrana presuda Apelacionog suda Ac.br.3369/16 od 21.02.2020. godine u tački II (dva) izreke.

26. U obrazloženju presude [Rev.br.538/2020], Vrhovni sud je povodom načina odlučivanja naveo:

i) *“Povodom odlučivanja kao u tački I. izreke Vrhovni sud je našao;*

sud ocenjuje da su niže stepeni sudovi u sudskom postupku razvijenom u ovom predmetu garantovali objektivnost sudskog procesa, ravnopravnost stranaka u postupku i zakonitost odlučivanja kroz ocenu zakonskih uslova za kako postupak tako i materijalno pravo. Na taj način su presude, čija se zakonitost revizijom osporava, sasvim jasne, pravilne po strukturi i sadržaju.

Ovaj sud je prihvatio stav nižestepenih sudova da je u konkretnom slučaju tužilji prestao radni odnos suprotno zakonskim odredbama iz člana 11.4 Osnovnog zakona o radu na Kosovu.

ii) *Povodom odlučivanja kao u tački II. izreke Vrhovni sud je našao:*

Revizija tužene je ocenjena kao osnovana u delu izreke prvo stepene i drugo stepene presude u kojoj je odlučeno da se tužilji priznaju sva prava iz radnog odnosa i tačka izreke koja se odnosi na troškove postupka, jer po oceni Vrhovnog suda imamo bitnu povredu odredaba parničnog postupka iz člana 182 stav 2 tačka n) Zakona o parničkom postupku. Ovo iz razloga što je izreka presude u ovom delu nejasna, neizvršiva i samim tim suprotna razlozima navedenim po istoj presudi.

Pored toga, prvo stepeni i drugo stepeni sud u ovom delu presude nisu izneli razloge o odlučnim činjenicama, pa se ne zna koliki je iznos zarade i drugih primanja koje je tužilac ostvario kod tužene od prestanka radnog odnosa do trajanja ugovora o radu nije razjašnjena činjenica da je u ovom periodu tužilja zasnovala novi radni odnos, odnosno ostvarila lična primanja.

iii) *Povodom dela presude u vezi sa vraćanje na ponovno suđenje*

U delu presude u kome je predmet vraćen na ponovno odlučivanje, prvo stepeni sud se upućuje da u novom postupku prvo razjasni koja su prava iz radnog odnosa u ovom slučaju u pitanju, a zatim ako je reč o isplati zarade i visine drugih davanja iz radnog odnosa mora se dokazati izdavanjem dokaza finansijskim veštačenjem, istovremeno se mora dokazati činjenica da je tužilja u ovom periodu zasnovala radni odnos, ostvarila lična primanja, doprinos na smanjenje štete nastale gubitkom ličnih primanja usled nezakonitog prestanka radnog odnosa tužilje.“

Navodi podnosioca zahteva

27. Podnosilac zahteva navodi da se presudama redovnih sudova povređuju njegova osnovna prava i sloboda zagarantovane članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP.

28. U prilogu povrede navedenog člana 31 Ustava u vezi sa članom 6 EKLJP, Podnosilac zahteva navodi da je sudski postupak vođen u prvom stepenu, drugom stepenu i u Vrhovnom sudu potpuno nepravilan, jer su sudske odluke donete uz bitnu povredu odredaba parničnog postupka. Takođe da odlukama nedostaju razlozi o odlučnim činjenicama, o obrazloženju na osnovu kojih su odlučivali pravosudni organi.

29. U prilog tome, podnosilac zahteva tvrdi da je Osnovni sud presudom [C.br.325/2014] od 18.maja 2016. godine, u ponovnom odlučivanju, postupio suprotno rešenju „Apelacionog suda Kosova broj AC.br.1540/2012 od. 18.11.2014. godine. U prilog tome, podnosilac navodi „da je Apelacioni sud rešenjem AC.br.1540/2012 naložio prvo stepenom sudu da otkloni nedostatke u ponovnom suđenju, a posebno da primeni kao dokaz a posebno ceni pomenuti dokaz kakav jeste, uzastopne službene primedbe koje je tužena uputila“.
30. Dalje podnosilac smatra da Apelacioni sud, „u presudi [Ac.br.3369/2016] od 21.fenruara .2020. godine, uopšte nije razmatrao navode i zahteve tužene iznete u žalbi pred ovim sudom, navode da sud Prvostepenog suda u ponovnom postupku nije sproveo primedbe Apelacionog suda, odnosno da nije ispitaao ni ocenio pismene dokaze“.
31. Podnosilac takođe navodi da se i Vrhovni sud nije bavio njegovim žalbenim navodima niti je dao bilo kakvo obrazloženje u vezi sa njegovim zahtevimom/navodima iznetim kroz reviziju. Takođe, zanemario je predložene činjenice i dokaze, koji su zajedno bili od presudnog značaja za odlučivanje o osnovanosti tužbenog zahteva tužilje.
32. U prilog tome podnosilac zahteva smatra da je Vrhovni sud morao da primeni odredbe člana 160, stav 160.4. i 160.5 Zakona o parničnom postupku ZPP, kako bi se donela presuda koja sadrži razloge o odlučnim činjenicama, obrazloženje je jasno i sadrži zahteve stranaka (u ovom slučaju tužene), iznete činjenice i predložene dokaze.
33. Podnosilac zahteva tvrdi da u presudi koja je napadnuta ustavnim zahtevom, iz gore navedenih razloga, u potpunosti nedostaje obrazloženje, da obrazloženje nije jasno, da ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama, da ne sadrži zahteve tužene, da ne ocenjuje predložene činjenice i dokaze, te da je sve to bilo neophodno kako bi se smatralo da je prema tuženoj primenjeno pravično i nepristrasno suđenje.
34. S tim u vezi, podnosilac zahteva ističe da presuda Vrhovnog suda sadrži ozbiljne nedostatke i da je odlikuju neodgovarajuća obrazloženja, aludirajući da je isti propustio da obrazloži pouzdanost odbijanja njegovih navoda i da nisu zadovoljena opšta načela u pogledu obrazložene sudske odluke predviđene sudskom praksom ESLJP-a.
35. Podnosilac od Suda traži; da proglasi prihvatljivim zahtev, da konstatuje povrede člana 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava, a u vezi sa stavom 1, člana 6 [Pravo na pravično suđenje] EKLJP, da proglasi nevažećom presudu [Rev.br.538/2020], i da predmet Vrati na ponovno suđenje.

Relevantne ustavne i zakonske odredbe

USTAV REPUBLIKE KOSOVO

Član 31.

[Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

1. *“Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.*
2. *Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u*

razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda”.

[...]

EVROPSKA KONVENCIJA O LJUDSKIM PRAVIMA

Član 6.1 (Pravo na pravično suđenje)

1. *“Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama..., ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom...”.*

[...]

ZAKON Br. 03/L-006 O PARNIČNOM POSTUPKU

DAVANJE, PISMENA IZRADA I DOSTAVA PRESUDE

Član 160.

„160.1 Presuda pismeno sastavljena treba da sadrži: uvodni deo, dispozitiv, obrazloženje i uputstvo o pravu žalbe protiv presude.

[...]

160.4 Obrazloženje presude sadrži : zahteve stranki, činjenice koje su podneli, i predloženi dokazi, koje je od tih činjenica potvrdio, zašto i kako je potvrdio te činjenice ,a ako ih je potvrdio putem dokaza koje je dokaze koristio i kako je njih vrednovao.

160.5 Sud posebno navodi koje odredbe materijalnog prava je primenio prilikom odlučivanja o zahtevima stranki. Kada postoji potreba sud se izjašnjava i u vezi sa stavovima stranki o pravnoj osnovi spora, kao i o predlozima i njihovim pobijanjima, o kojima sud nije dala obrazloženje za odluke koje je ranije doneo tokom sudskog procesa.

[...]

Ocena prihvatljivosti zahteva

36. Sud prvo razmatra da li je zahtev ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, predviđeni Zakonom i dalje precizirani Poslovníkom.
37. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuju:

“1. . Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

38. Sud se takođe poziva i na stav 4 člana 21 [Opšta načela] Ustava, koji propisuje: *“Ustavom utvrđena prava i osnovne slobode važe i za pravna lica, onoliko koliko su izvodljiva”*.
39. U tom smislu, Sud primećuje da podnosilac zahteva ima pravo da podnese ustavnu žalbu pozivajući se na navodne povrede njegovih osnovnih prava i sloboda, koja važe i za pojedince i za pravna lica (vidi slučaj Ustavnog suda br. KI41/09, podnosilac zahteva: *Univerzitet AAB-RIINVEST L.L.C.*, rešenje o neprihvatljivosti od 3. februara 2010. godine, stav 14).
40. Sud nakon toga razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su dalje propisani u Zakonu, odnosno članovima 47, 48. i 49. Zakona, kojima je utvrđeno:

Član 47.
[Individualni zahtevi]

*“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagaranovana prava i slobode krši neki javni organ.
2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva”*.

Član 48.
[Tačnost podneska]

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

Član 49.
[Rokovi]

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta...”.

41. Što se tiče ispunjenja gore navedenih uslova, Sud ocenjuje da je podnosilac zahteva: i. ovlašćena strana, u smislu člana 113.7 Ustava; ii. da osporava ustavnost presude [Rev.br.538/2020] Vrhovnog suda Kosova od 14.marta.2023. godine, iii. da je iscrpeo sva raspoloživa pravna sredstva, u smislu člana 113.7 Ustava i člana 47.2 Zakona; iv. da je jasno naglasio prava zagaranovana Ustavom za koja tvrdi da su mu povređena, u skladu sa zahtevima iz člana 48. Zakona; i v. da je podneo svoj zahtev u roku od 4 (četiri) meseca koji je određen članom 49. Zakona.
42. Sud se takođe poziva i na pravilo 34 (2) Poslovnika, koje propisuje;
- (2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, jer podnosilac nije dovoljno dokazao i potkrepio tvrdnju”*.
43. Sud prvo ističe da gore navedeno pravilo, na osnovu sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP) i Suda, omogućava poslednje navedenom da proglašava zahteve neprihvatljivim iz razloga koji se odnose na meritum slučaja. Tačnije, na osnovu ovog pravila, Sud može proglasiti zahtev neprihvatljivim na osnovu i nakon ocene njegovog merituma, odnosno ako isti oceni da je sadržaj zahteva

očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, kao što je propisano u stavu (2) pravila 34 Poslovnika.

44. Sud najpre naglašava da gore navedeno pravilo, zasnovano na sudskoj praksi Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP) i sudskoj praksi Suda, omogućava poslednje pomenutom da proglašava zahteve neprihvatljivim iz razloga koji se odnose na meritum slučaja. Tačnije, na osnovu ovog pravila, Sud može da proglasi zahtev neprihvatljivim na osnovu i nakon ocene njegovog merituma, odnosno ako smatra da je sadržaj zahteva očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, kako je utvrđeno u stavu (2) pravila 34. Poslovnika. Na osnovu sudske prakse ESLJP-a, ali i Suda, zahtev se može proglasiti neprihvatljivim kao “očigledno neosnovan” u celini ili samo u odnosu na određeni navod koji zahtev može sadržati. Poslednje pomenuti se na osnovu sudske prakse ESLJP-a, mogu svrstati u četiri različite grupe: (i) navodi koji se kvalifikuju kao navodi “četvrtog stepena”; (ii) navodi koje karakteriše “jasno ili očigledno odsustvo povrede”; (iii) “nepotkrepljeni ili neobrazloženi” navodi; i na kraju, (iv) “konfuzni i nejasni” navodi (vidi predmete ESLJP-a [Trofimchuk protiv Ukrajine](#), br. 4241/03, presuda od 28. januara 2011. godine, stav 55; [Baillard protiv Francuske](#), br. 6032/04, odluka od 25. septembra 2008. godine, kao i slučajeve Suda [KI04/21](#), podnositeljka *Nexhmije Makolli*, rešenje o neprihvatljivosti od 13. aprila 2021. godine, stav 26; i [KI107/21](#), podnosilac *Ramiz Hoti*, rešenje o neprihvatljivosti od 21. oktobra 2021. godine, stav 53).
45. U smislu ocene prihvatljivosti zahteva, odnosno, ocenjujući da li je isti očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, Sud će se prvo podsetiti na suštinu slučaja sadržanu u ovom zahtevu i na relevantne navode podnosioca zahteva, pri čijoj oceni će Sud primeniti standarde sudske prakse ESLJP-a, u skladu sa kojima je, prema članu 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, dužan da tumači osnovna prava i slobode zagarantovane Ustavom.
46. Međutim pre nego što Sud oceni osnovanost navoda podnosioca zahteva mora da razjasni suštinu izreke presuda redovnih sudova u odnosu na koje će sagledati navode podnosioca zahteva u vezi sa povredom člana 31 Ustava u vezi sa članom 6 EKLJP u kontekstu obrazloženosti sudskih odluka.
47. Imajući to u vidu, Sud podseća da se suština zahteva podnosioca odnosi na parnični postupka koje je lice R.I., pokrenulo pred Osnovnim sudom protiv podnosioca zahteva kao poslodavca zbog nezakonitog prekida radnog odnosa. Sudski postupka pred Osnovim i Apelacionim sudom je završen na način, da je odlika o prekidu radnog odnosa podnosioca zahteva poništena u presudama oba suda kao nezakonita, pri čemu je naloženo podnosiocu da lice R.I., vrati na radno mesto na kome je radilo, sa svim pravima i obavezama iz radnog odnosa.
48. Sud nalazi, da je Vrhovni sud u svojoj presudi potvrdio da je odluka podnosioca zahteva kojom se prekida radni odnos licu R.I., nezakonita odluka. Međutim, pored toga Sud nalazi da je Vrhovni sud istom presudom konstatovao; **i**) da je jednim delom podneta revizija podnosioca osnovana u pogledu priznaju prava iz radnog odnosa, jer po oceni Vrhovnog suda postoji povreda odredaba parničnog postupka iz člana 182 stav 2 tačka n) Zakona o parničkom postupku. Ovo iz razloga što je izreka presude u ovom delu nejasna, neizvršiva i samim tim suprotna razlozima navedenim po istoj presudi, **ii**) da prvostepeni i drugo stepeni sud u ovom delu presude nisu izneli razloge o odlučnim činjenicama, pa se ne zna koliki je iznos zarade i drugih primanja koje je tužilac ostvario kod tužene od prestanka radnog odnosa do trajanja ugovora o radu nije razjašnjena činjenica da je u ovom periodu tužilja zasnovala novi radni odnos, odnosno ostvarila lična primanja, **iii**) Vrhovni sud je vratio Osnovom sud predmet na ponovno

odlučivanje, ali isključivo u cilju razjašnjenja koja su prava iz radnog odnosa u ovom slučaju u pitanju.

49. Dakle, kao prvo, ono što Sud nalazi u presudi Vrhovnog suda jeste, da je Vrhovni sud potvrdio da je odluka podnosioca o prekidu radnog odnosa licu R.I., nezakonita, time je pitanje njene zakonitosti rešeno u potpunosti. Međutim Sud nalazi da Vrhovni sud nije odlučio o pravima iz radnog odnosa koje bi pripale licu R.I., iz takve nezakonite odluke, već da je to pitanje vratio Osnovom sudu, koji u ponovljenom postupku treba da odluči upravo o obimu prava iz radnog odnosa koje sledeju licu R.I. Dakle taj deo postupak se nalazi na ponovnom odlučivanju pred redovnim sudovima te shodno tome, Sud neće navode podnosioca sagledati i u kontekstu ovih prava.
50. S tim u vezi Sud navodi, da će on navode podnosioca zahteva o povredi člana 31 Ustava u vezi sa članom 6 EKLJP, u nastavku sagledati isključivo po pitanju obrazloženosti odluka u vezi sa zakonitošću odluke podnosioca, konkretnije da li su redovni sudovi na dovoljno jasan način obrazložili, zašto se odluka podnosioca o prekidu radnog odnosa licu R.I., smatra nezakonitom odlukom.
51. Shodno navedenom, Sud ukazuje da pravo na obrazloženu odluku predstavlja neodvojivi deo prava na pravično suđenje, koje obavezuje sudove da obrazlože svoje odluke zato što nedostatak dovoljnih i relevantnih razloga u sudskoj odluci može ukazivati, između ostalog, na arbitrarno sudsko odlučivanje. Međutim, to ne znači i obavezu sudova da detaljno odgovore na svaki argument koji stranke iznesu u postupku, odnosno u žalbama ili drugim odgovarajućim podnescima, već moraju odgovoriti na one argumente koji su ključni i odlučujući za donošenje odluke (vidi, presudu [ESLJP *Ajdarić protiv Hrvatske*](#), od 13. decembra 2011. godine, predstavka broj 20883/09, tačka 34), kao i slučajeve Suda KI143/22, podnosilac Hidroenergji d.o.o, presuda od 15. decembra 2022. godine, stavovi 113-124; i KI164/23, KI173/23, KI174/23, KI175/23, KI176/23 i KI201/23, podnosioci Murat Syla, Gentian Syla, Shqipe Kelmendi, Rinor Sogojeva, Asdren Mustafaj i Besnik Elshani, citiran iznad, stavovi 148-150).
52. Sud podseca da iako domaći sud ima određeno unutrašnje polje slobodne procene kada je reč o prihvatanju argumenata i odlučivanju o prihvatljivosti dokaza, on je u obavezi da svoje postupke opravda tako što će obrazložiti sve svoje odluke (vidi, predmete ESLJP, [Suominen protiv Finske](#), br.37801/97, presuda od 24 jula 2003, stav 36; kao i predmet [Carmel Saliba protiv Malte](#), br. 24221/13, presuda od 24 aprila 2017, stav 73).
53. Sud takođe podseca i na stav ESLJP po kome Član 6. stav 1. obavezuje sudove da obrazlože svoje odluke, ali se on ne može tumačiti u tom smislu da nalaže da sud iscrpno odgovori na svaki izneti argument (vidi, predmet ESLJP-a, [Van de Hurk protiv Holandije](#), br. 16034/90, presuda od 19 aprila 1994, stav 61; [García Ruiz protiv Španije](#), br 30544/96, presuda od 29 januara 1999, stav 26; [Perez protiv Francuske](#), br. 47287/99, presuda od 12 februara 2004, stav 81).
54. Međutim, ako je podnesak jedne stranke odlučujući za ishod postupka, on zahteva da se na njega konkretno i neodložno odgovori (vidi predmete ESLJP-a [Ruiz Torija protiv Španije](#), citirana gore, stav 30; [Hiro Balani protiv Španije](#), citirana gore, stav 28)
55. Stoga domaći sudovi su dužni između ostalog da ispituju najvažnije argumente stranaka (vidi predmete ESLJP-a [Buzescu protiv Rumunije](#), br. 61302/00, presuda od 24 avgusta 2005, , stav 67; [Donadze protiv Gruzije](#), br. 74644/01, presuda od 7 juna 2006, stav 35);
56. Vraćajući se na konkretan slučaj, Sud nalazi da podnosilac zahteva pitanje neobrazloživosti dovodi u vezu sa činjenicom da Osnovni sud u ponovljenom postupku

nije postupio po nalazima Apelacionog suda, sa čime se ovaj Sud ne može saglasiti, i to iz sledećih razloga, u rešenju [AC.br.1540/2012], Apelacionog suda za koje podnosilac zahteva tvrdi da nije sprovedeno od strane Osnovnog suda, smernice koje je Apelacioni sud dao Osnovnom sudu odnosile su se na ocenu specifičnih dokaza koje su bili u spisima predmeta, a koje Osnovni sud nije ocenio i obrazložio, prvenstveno misleći na ocenu službenih obaveštenja podnosioca od 17.11.2008. godine, 20.11.2008. godine, 15.01.2009. godine, koje su upućene licu R.I.

57. Konkretnije Sud u presudi Osnovnog suda u ponovljenom postupku zapaža, da je Osnovni sud suprotno tvrdnjama podnosioca zahteva, na detaljan način naveo i ocenio sve dokaze za koje je Apelacioni sud u rešenju [AC.br.1540/2012], našao da nisu ostali ne ocenjeni u prvoj presudi Osnovnog suda. Šta više Osnovni sud je u ponovljenom postupku dao konkretno obrazloženje za svako službeno obaveštenja koje je podnosilac zahteva uputio svom zaposlenom, odnosno licu R.I. Samim time je Osnovni sud ispravio propuste koje je napravio u svojoj prvoj presudi.
58. Shodno tome, Sud nalazi da su neosnovani navodi podnosioca zahteva da Osnovni sud u ponovljenom postupku nije tretirao nalaze Apelacionog suda iz rešenja [AC.br.1540/2012].
59. Sud dalje nalazi da je podnosilac zahteva i pred Apelacionim sudom pokrenuo navod o ne sprovođenju nalaza Apelacionog suda iz rešenja [AC.br.1540/2012], od strane Osnovnog suda u ponovljenom postupku, ali da oni kao takvi nisu razmatrani od strane Apelacionog suda, a samim tim ni obrazloženi.
60. Sud se i po pitanju ovih navoda podnosioca zahteva ne može saglasiti da oni nisu obrazloženi, i to iz razloga što je Apelacioni sud upravo jedan deo presude posvetio žalbenim navodima podnosioca zahteva po pitanju ocene dokaza, a što se može videti i u delu obrazloženja presude u kome između ostalog kaže; [...] *„prvostepeni sud u postupku dokazivanja kvaliteta dokaza ocenio je sve dokaze sa kojim su dokazane odlučne činjenice slučaja u redovnom sudskom procesu [...]“*.
61. Šta više, Sud primećuje da se Apelacioni sud bavio i pitanjem zakonitosti odluke podnosioca zahteva o prestanku radnog odnosa lica R.I, pri tome nalazeći da je iz izvedenih dokaza dokazano da je odluka doneta uz povredu odredbe člana 11. Osnovnog zakona o radu na Kosovu, koji definiše slučajeve kada poslodavac može zaposlenom da otkáže ugovor o radu, a među njima, u odredbi člana 11.4 (a), neopravdano odsustvovanje sa posla i u tački (b), ponovljene greške, koje kao takve nisu dovoljne da opravdaju otkaz, ali one svojom učestalošću i težinom remete normalno odvijanje radnog odnosa, kojih radnji od strane tužilje u konkretnom slučaju nije bilo, jer je tužilja sve izostanke sa rada pravdala relevantnim medicinskim dokazima.
62. Upravo takav nalaz Apelacionog suda vodio je i njegovom zaključku da je odluka podnosioca kojom prestaje radni odnos licu R.I., nezakonita odluka.
63. Imajući to u vidu Sud smatra da je presuda Apelacionog suda obrazložena kako po pitanju, a) navoda da Osnovni sud nje sproveo nalaze Apelacionog suda iz rešenja, tako i po pitanju b) zašto odluka o prestanku radnog odnosa licu M.N., nije zakonita odluka.
64. Dalje, podnosilac zahteva takođe smatra da i presuda Vrhovnog suda nije obrazložena shodno zahtevima člana 160, stav 160.4. i 160.5 ZPP, pri tome navodeći da samoj presudi nedostaju razlozi o odlučnim činjenicama, da je obrazloženje nedovoljno jasno po pitanju iznetih činjenica i predloženih dokaza.

65. Sud sagledavajući zakonsku odredbu člana 160 ZPP., nalazi da ona definiše obaveznu sadržinu presude koja sama po sebi treba da ima formalan i materijalni deo. Formalnu sadržinu čine delovi presude, dok materijalnu sadržinu čini sam sadržaj odluke kojom se presuda prihvata ili odbacuje. Pozivajući se na navedenu odredbu o obrazloženju presude, Sud nalazi da je zakonodavac, osim strukture presude ili formalnog dela, definisao i okvire za sadržaj presude, a posebno obrazloženje presude. Kroz definisani sadržaj preciziraju se koraci koje sud treba da sledi tokom obrazloženja presude, kako bi se osiguralo da se presudom, pored pravilnog i zakonitog odlučivanja jedne stvari obezbedi i poverenje da je sud pravilno i zakonito odlučio.
66. Dakle odredba 160 ZPP o sadržaju obrazloženja presude, zapravo određuje okvire odnosno korake koje treba poštovati u obrazloženju presude, ali je takođe važno razmotriti činjenicu da je obrazloženje presude donekle diktirano zahtevima i potraživanjima/navodima stranaka. Stoga, sud u obrazloženju presude, osim što mora da prati svaki korak u postupku davanja obrazloženja, on treba da da i svoje obrazloženje i fokusiranjem na zahteve, odnosno potraživanja/navode stranaka.
67. Sagledavajući obrazloženje presude Vrhovnog suda u kontekstu navedene odredbe člana 160 ZPP, za koju podnosilac smatra da Vrhovi sud nije ispoštovao, nalazi, da je Vrhovni sud u potpunosti prihvatio zaključke Apelacionog suda baš po pitanju ocene nezakonnosti odluke podnosioca zahteva. U vezi sa tim, Sud ukazuje da standardno obrazloženje sudske odluke kao segmenta prava na pravično suđenje dopušta višim sudovima da samo podrže razloge koje su niži sudovi naveli kao obrazloženja, bez potrebe da te razloge ponavljaju (vidi presudu ESLJP [Garcia Ruiz protiv Španije](#) 21. januara 1999. godine, stav 26, i [Kikabidze protiv Gruzije](#), presuda od 16. februara 2022. godine, tačka 62), ukoliko iz okolnosti konkretnog slučaja ne proizilazi da se sud više instance nije bavio bitnim pitanjima u okviru svoje nadležnosti, odnosno da nije jednostavno i bez dodatnog truda prihvatio zaključke do kojih je došao niži sud (vidi presudu ESLJP [Talmane protiv Latvije](#), od 13 oktobra 2016.godine, tačka 31).
68. Sud zapaža da je Vrhovni sud suprotno navodima podnosioca zahteva u svojoj presudi odgovorio na sve žalbene prigovore koje je on ocenio bitnim i relevantnim za odlučivanje povodom merituma zahteva odnosno nezakonnosti odluke o prestanku radnog odnosa , te da je za svoje stanovište dao valjane, jasne i logične razloge u skladu sa zahtevom člana 6 stav 1 EKLJP.
69. Štaviše Sud nalazi da je Vrhovni sud i po žalbenom navodu podnosioca da presuda Apelacionog suda nije u skladu sa članom 182, stava 2, tačke n) ZPP-a, bio mišljenja da je izreka presuda Apelacionog suda u jednom delu , odnosno u delu u vezi sa ocenom zakonitosti odluke u potpunom skladu sa datim obrazloženjem i da sadrži dovoljna i ubedljiva obrazloženja po pitanju njene nezakonnosti.
70. Konkretnije, Vrhovni sud je zaključio da su razlozi koje je tužena koristila za donošenje odluke o prestanak radnog odnosa neodrživi, budući da je lice R.I dostavilo dovoljno dokaza da nije bila prisutno na radu iz zdravstvenih razloga, pravo koje je zagarantovano zakonskom odredbom, ali na ujedno je to bilo obezbeđeno ugovorom o radu, odnosno članom 14. stav 1. ugovora, gde je određeno da po isteku šest meseci radnog odnosa zaposleni ima pravo na šest dana plaćenog odmora bez lekarske potvrde. Iz ovoga proizilazi da nisu postojali razlozi takve prirode koji bi opravdavali prestanak radnog odnosa tužilji, pa u takvim okolnostima Vrhovni sud ocenjuje da su niže stepeni sudovi pravilno ocenili kao nezakonitu odluku o prestanku radnog odnosa.
71. Međutim Sud nalazi za potrebnom da ponovo navede da je Vrhovni sud u reviziji prihvatio deo žalbenih navoda podnosioca zahteva, o neobrazloživosti dela presude

Apelacionog suda po pitanju činjenica koje su Osnovni i Apelacioni sud koristili prilikom definisanja prava i obaveze iz radnog odnosa koje podnosilac zahteva mora da ispuni i koja proizilaze iz nezakonite odluke. Time je Vrhovni sud na detaljan način u svojoj presudi objasnio na koji su način Osnovni i Apelacioni sud napravili propuste prilikom definisanja prava i obaveze iz radnog odnosa u vezi sa licem R.I., čime je taj deo presude poništen i vraćen na ponovno odlučivanje.

72. Shodno tome Sud smatra da je i presuda Vrhovnog suda po pitanju obrazloženosti u potpunosti u skladu sa zakonskom regulativom člana 160 ZPP, a samim tim i sa zahtevima člana 31 Ustava u vezi sa članom 6 EKLjP, te shodno tome Sud i ove navode podnosioca zahteva smatra neosnovanim.
73. Kao zaključak, Sud smatra da podnosiocu zahteva u postupku koji se vodio pred redovnim sudovima nije došlo do povrede prava garantovana članom 31 Ustava u vezi sa članom 6 EKLjP, u vezi sa neobrazloženescu odluka redovnih sudova, iz svih gore navedenih razloga.
74. Shodno tome Sud zaključuje, da se zahtev podnosioca treba proglasiti neprihvatljivim kao očigledno neosnovanim u celini, iz razloga što je posle analize utvrđeno da se navodi podnosioca zahteva kvalifikuju kao navodi koji spadaju u kategoriju (iii) "nepotkrepljeni ili neobrazloženi", samim tim, ovi navodi podnosioca zahteva su očigledno neosnovani na ustavnim osnovama, kao što je propisano u stavu (2) pravila 34. Poslovnika.
75. Shodno tome, zahtev se na ustavnim osnovama, treba odbiti, kao neprihvatljiv, kao što je propisano članom 113 (7) Ustava, utvrđeno članovima 47. i 48. Zakona i kao što je dalje navedeno pravilom 34 (2) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113. 7 Ustava, članovima 47. i 48. Zakona i u skladu sa pravilima 34 (2) Poslovnika, dana 17. jula 2024 godine, jednoglasno,

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- III. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona; i
- IV. Ovo rešenje stupa na snagu danom objavljivanja u Službenom listu, u skladu sa stavom 5. člana 20. Zakona.

Sudija izvestilac

Bajram Ljatifi

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka Nimani